

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2673/2022
05.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Одред жандармерије Ниш, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5587/2021 од 06.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 05.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 5587/2021 од 06.04.2022. године у ставу другом и трећем изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П 3610/2021 од 11.10.2021. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5587/2021 од 06.04.2022. године у погледу одлуке садржане у ставу првом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5587/2021 од 06.04.2022. године у погледу одлуке садржане ставу првом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име ревизијског поступка исплати износ од 40.470,55 динара у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 3610/2021 од 11.10.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете за неискоришћене дане годишњег одмора и то за 15 дана неискоришћеног годишњег одмора за 2014. годину исплати износ од 64.852,80 динара са законском затезном каматом од 10.06.2016. године до исплате, тужбени захтев у делу за исплату за 30 дана неискоришћеног годишњег одмора за 2015. годину у износу

од 129.705,60 динара са законском затезном каматом почев од 31.05.2016. године до исплате, за 10 дана неискоришћеног годишњег одмора за 2016. годину у износу од 43.235,20 динара са законском затезном каматом од 31.05.2016. године до исплате као и законску затезну камату у погледу износа за који је тужбени захтев тужиоца усвојен у периоду од 01.09.2015. године до 09.06.2016. године, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 96.594,11 динара од чега износ од 81.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 5587/2021 од 06.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 3610/21 од 11.10.2021. године у одбијајућем делу става првог изреке. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у усвајајућем делу става првог изреке и одбијен тужбени захтев да се обавеже тужена да тужиоцу исплати накнаду штете за неискоришћене дане годишњег одмора и то за 15 дана неискоришћеног годишњег одмора за 2014. годину у износу од 64.852,80 динара са законском затезном каматом почев од 01.09.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке преиначена је одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу другом изреке и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка, док је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка у износу од 96.594,11 динара са законском затезном каматом одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о истој одлучује у смислу члана 404. ЗПП.

О тужиочевој ревизији, у погледу одлуке којом је преиначена првостепена пресуда и одбијен захтев, није одлучивано на основу наведене одредбе као о посебној ревизији, јер је чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП, прописано да је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака.

Одлучујући о изјављеној ревизији, у односу на преинчујући део одлуке, на основу члана 408.ЗПП Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2 ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), а у поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба шпарничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог све до 12.05.2016. године када му је радни однос престао због одласка у инвалидску пензију. Тужиоцу је дана 18.04.2014.године од стране лекарске комисије Републичког фонда за здравствено осигурање утврђена привремена спреченост за рад услед погоршаног здравственог стања, на основу кога је тужилац отворио боловање почев од 17.07.2014. До упућивања на боловање, тужилац је искористио 15 дана годишњег одмора за 2014. годину, од припадајућих 30, и то у периоду од 23.06.2014.-

11.07.2014. године, а што је утврђено увидом у акт туженог .../... број ...-.../...-... од 03.09.2018. године. На непрекидном боловању тужилац се налазио све до престанка радног односа. Постављеним тужбеним захтевом тужилац је тражио накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор и то: 15 дана за 2014. годину, 30 дана за 2015. годину и 10 дана неискоришћеног годишњег омора за 2016. годину.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу накнади штету за неискоришћени годишњи одмор за 2014. годину у износу од 64.852,80 динара са припадајућом законском затезном каматом, са образложењем да тужилац није искористио преосталих 15 дана годишњег одмора, због чега сходно члану 76. Закона о раду има право на новчану накнаду у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, док је преостали део тужбеног захтева за накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор за 2015. годину и сразмеран број дана за 2016. годину, одбио као неоснован, обзиром да је тужилац у овом периоду, све до престанка радног односа - 11.05.2016. године непрекидно био на боловању па самим тим није ни имао потезу за коришћењем годишњег одмора у циљу ревитализације утрошене радне енергије, које право се везује искључиво за радно анагажовање запосленог, због чега сходно члану 69. Закона о раду тужилац нема права на наведену новчану накнаду.

Одлучујући о жалбама тужиоца и тужене, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду којом је одлучено о захтеву тужиоца за накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор за 2015. и 2016. годину прихватајући у свему разлоге првостепеног суда, а у преосталом делу преиначио и одбио тужбени захтев тужиоца за исплату износа од 64.852,80 динара на име неискоришћених 15 дана годишњег одмора за 2015. годину са образложењем да у конкретном случају тужена својим поступцима или пропуштањем није онемогућила тужиоца да користи годишњи одмор у целости у наведеном периоду, односно да се привремена спреченост за рад тужиоца у том периоду не може приписати кривици послодавца.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда засновано је погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 76. Закона о раду прописано је да је у случају престанка радног односа, послодавац дужан да запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично, исплати новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора, у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора. Ставом 2. предвиђено је да накнада из овог члана има карактер накнаде штете.

Чланом 68. истог закона прописано је да запослени има право на годишњи одмор у складу да законом. Ово право запослени стиче у календарској години после месец дана непрекидног рада од дана заснивања радног односа код послодавца. Под непрекидним радом сматра се и време привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства са рада уз накнаду зараде. Запослени не може да се одрекне права на годишњи одмор нити му се то право може ускратити или заменити новчаном накнадом, осим у случају престанка радног односа у складу са овим законом.

Сходно цитираним законским одредбама, да би тужилац имао право на накнаду штете по овом основу, потребно је да је штета заиста и настала, односно да тужилац није искористио годишњи одмор који му по закону припада али и да је у наведеној календарској години радио.

У конкретном случају, тужилац је радио све до 17.07.2014. године када му је утврђена привремена неспособност за рад. До упућивања на боловање, тужилац је у периоду од 23.06.2014.-11.07.2014. године искористио део годишњег одмора од 15 радних дана од припадајућих 30 дана, док остатак годишњег одмора за 2014. годину тужилац није могао да искористи до рока предвиђеног решењем тужене (30.06.2015. године) из објективних разлога, јер је због привремене спречености за рад био на боловању почев од 17.07.2014. године непрекидно до 12.05.2016. године, када му је престао радни однос. Супротно становишту другостепеног суда, дужност послодавца, прописана наведеном одредбом закона о раду, да запосленом у случају престанка радног односа исплати накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор, није искључена када запослени из разлога привремене спречености за рад није могао да искористи годишњи одмор до престанка радног односа. Стога, у ситуацији када је тужилац у календарској 2014. години био радно ангажован и имао утрошак енергије па тиме и потребу за њеном ревитализацијом, остварио је право на годишњи одмор који није могао да искористити, због чега основано потражује накнаду штете на име неискоришћеног дела годишњег одмора у 2014. години. С обзиром да је тужиоцу радни однос престао на начин прописан законом - потпуни губитак радне способности, послодавац је у обавези да у случају престанка радног односа запосленом исплати све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је запослени остварио до дана престанка радног односа у складу са општим актом и уговором о раду, најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа, како је то прописано одредбом члана 176. став 1. тачка 1. и члана 186. Закона о раду.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке пресуде.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 404. ЗПП изјављене против одлуке другостепеног суда у делу којим је одлучено о захтеву за накнаду штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2015. годину и дела неискоришћеног годишњег одмора за 2016. годину, Врховни суд је оценио да нема места одлучивању о изјављеној ревизији на основу става 1. тог члана, с обзиром да не постоји потреба разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новим тумачењем права. О овом праву тужиоца нижестепени судови су одлучили уз примену материјалног права које је у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног суда у којима је одлучивано у предметима са истим или битно сличним чињеничним стањем и правним основом, да је обавеза накнаде штете запосленом због због немогућности коришћења годишњег одмора условљена кривицом послодавца, које у овом случају нема, с обзиром да тужилац у спорном периоду није био радно ангажован, при чему се ревизијом не указује, нити се уз ревизију достављају одлуке у којима је у истој чињеничној ситуацији заузето другачије правно становиште и одлучено супротно одлучивању нижестепених судова, због чега није потребно ново тумачење права, нити уједначавање судске праксе.

Сходно изнетом, Врховни суд налази да у конкретном случају нису испуњени услови за одлучивање о ревизији, као изузетно дозвољеној, применом члана 404. става 1. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу трећем изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. става 2. тачке 5. ЗПП, Врховни суд је установио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима, ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Вредност предмета спора побијаног дела очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе мреродавну за дозвољеност ревизије у смислу наведене одредбе.

Из изнетих разлога, Врховни суд одбацио је ревизију тужиоца као у ставу четвртом изреке, применом одредбе члана 413. ЗПП.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му применом члана 153. и 154. ЗПП припада право на накнаду трошкова на име ревизије износ од 18.000,00 динара и на име судске таксе на ревизију износ од 8.988,22 динара и таксе на одлуку по ревизији износ од 13.482,33 динара.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**